

לכל צרכי מספור הבקר; עבור ספר העדר, אגודת ההזרעה, החקלאית והשרותים הוטרינריים. לשם כך יש צורך לבצע ניסויים במספור אוזני עגלות באמצעות כתובות קעקע. אנו מתחילים ניסויים אלו בימים הקרובים במטרה ללמוד מהי הדרך הטובה ביותר לביצוע העבודה. יש גם להעביר החלטה בוועדת ספר העדר שתחייב את כל משקי ביקורת החלב לסמן את כל הבקר המזרע והחלב בכוויה קרה.

דן קלי

השירות להזרעה מלאכותית

יקבע המשק בעצמו ויהיה עליו לדווח על כך לשרותים הוטרינריים ולהתאחדות מגדלי בקר כפי שנדרש גם כיום. המספר המקועקע באוזן ינתן לכל עגלה לפני הגיעה לגיל שבוע ומספרי הכוויה, שהם חלק ממספר האוזן, ינתנו בגיל 4–8 חדשים, כאשר הוברר כבר אילו עגלות נשארות במשק. מספרים אלו יהיו חובה לכל פרה שבביקורת החלב, יבטיחו ביקורת חלב מהירה מנה יותר ואף ימנעו קשיים בזיהוי הפרות.

לסיכום: בשיטה המוצעת יהיה לפרה מספר יחיד שאינו מתחלף ואינו נופל. מספר זה יענה

איתור פרות עתודות

הערות לרשימתו של בנימין לב בחוברת מס' 135 של „משק הבקר והחלב“

קבוצות אלו אין להיות פזיז באיתור בנים ובנות למטרות טיפוח.

בנימין כותב: „ניתן להניח כי בעדרים המצטיינים תנובת הפרות היא אחידה למדי“ ומביא סיבות אפשריות להסברת תופעה משוערת זו. למעשה, הנחתו מנוגדת לעובדות. אם נתבונן בדו"חות השנתיים של פרות שסיימו תחלובתן בשנת 1973/4 נמצא, כי סטיית התקן בק"ג חמ"ש ליום כלכלה היתה ± 1168 , ± 1095 ו- ± 986 בקיבוצים החולבים $2 \times$, $3 \times$ ובמושבים, בהתאמה. במרחביה ובשריד, שהיו המשקים המצטיינים בשנה שעברה, היתה סטיית התקן הנ"ל ± 1351 ק"ג.

הסטנדרט לקביעת עתודות הוא קבוע; 2400 ק"ג הפרש למבכירה, 3600 ק"ג בשתי תקופות תחלובה ו-5000 ק"ג בשלוש תקופות תחלובה. לכן לפרה בעדר בעל תנובה גבוהה קל יותר להגיע להפרש זה. לו היינו מקבלים את הצעתו של בנימין ובוחרים את הפרות על פי סטיית התקן, היינו מצמצמים את מספר העתודות בעדרים המצטיינים. אם כן, מדוע היו בכל זאת עתודות מעטות בעדרים המצטיינים, כפי שציין בנימין, ובצדק?

הסטנדרט בעבר קבע, כי האחוז המינימלי של שומן הוא 3.20 וכי אחוז השומן בחלב העתודה

בנימין לב עורר ברשימתו את תשומת הלב לשיטת בחירת העתודות ולתהליך הבחירה עצמו. אני אף מצטרף לברכתו לח' א. אלדן על חידוש הטיפול המסודר בנושא חשוב זה.

בהודמנות זו יש להזכיר כי בעבר נעשתה העבודה במשרד החקלאות בנאמנות רבה על-ידי הגב' רגינה צולר ז"ל. לאחר פרישתה לגמלאות לפני כ-4 שנים, ועם יציאתי ללימודים, התנדבו בחורים טובים, וביניהם בנימין עצמו, לעסוק בנושא העתודות; אך כדברי בנימין: „חסר טיפול מסודר בנושא“.

איני חושב שעצתו של בנימין לרפתנים להוריד לגורמים שונים על פרה שלדעתם עשויה להיות עתודה — היא יעילה. אם הרפתן שולח את כרטיסי ביקורת החלב לה.מ.ב. באופן מסודר — סיכום התנובות של כל פרה מצטיינת בעדרה מגיע לידי אריה אלדן ולידי אגודות ההזרעה לפני שהרפתן מקבל את דף ספר העדר מה.מ.ב. המשקים מקבלים מהאגודות, ולרוב בזמן, גם הוראות בזרמת איזה פר להזריע את הפרות המצטיינות ביותר. רק לגבי מבכירות ולגבי פרות שהגדילו את תנובתן במידה ניכרת לאחר ההמלטה, בהשוואה לשנה הקודמת, המידע נמצא אצל הרפתן בלבד. שומה עליו לדאוג להזרעתן בזרמת פרים מהקו הראשון; אולם לגבי שתי

מושווה מחיר שומן (חמ"ס) במקום לפי חלב — מושווה שומן מבחינת הערך הקלורי (חמ"ש). גם שינוי זה יקל על אישור עתודות המניבות אחוז נמוך, יחסית, של שומן, אם כי יהיו עדיין פרות המצטיינות בתנובתן שלא יקבלו אישור בגלל המתאם השלילי בין תנובת החלב לאחוז השומן. זאת גם כיון שמקדם השונות גדול יחסית לגבי תנובת החלב בהשוואה לאחוז השומן. רבות מבין הפרות המצטיינות ביותר בייצור חמ"ס מניבות חלב המכיל 2% שומן בקירוב.

אני סבור שאפשר בנקל לשכלל את שיטת בחירת העתודות על-ידי השוואתן לממוצע הגנטי של עדריהן במקום לממוצע הפנוטיפי. אומדן הערך הגנטי של העדר ייעשה על-פי הרכב אבות הפרות.

בסיכום, נראה לי שיש מקום לשיפורים, אולם לא דווקא בכיוונים שהוצעו על-ידי בנימין לב. ראובן בריעני

חייב להיות גבוה מזה של כלל העדר. ברוב העדרים המצטיינים בתנובת החלב אחוז השומן הוא נמוך מהממוצע (3.2%). כמו-כן, קיים בתוך העדר מתאם שלילי גבוה בין תנובת החלב לאחוז השומן, ורוב הפרות המצטיינות בתנובת החלב מניבות חלב בעל אחוז שומן נמוך מהממוצע.

הצעות לשינוי התנאים לקביעת עתודות לא ירדו מסדר היום של ועדת ספר העדר במשך שנים, אולם רק לפני שנה התגבש בוועדה רוב לשינוי התנאים הנ"ל. התנאים החדשים דורשים חלב בעל 3% שומן כמינימום או הנופל מה- ממוצע ב-0.2% או פחות מכך. לפיכך, גם להבא יש לצפות לעתודות מועטות בלבד מעדרים בהם תנובת השומן פחותה מ-3%, אם כי השינוי שהונהג יאפשר אישור של מספר רב, יחסית, של עתודות בעדרים בהם אחוז הממוצע של שומן בחלב נע בין 3.0% ל-3.2%. בתחום זה נמצאים מרבית העדרים המצטיינים בתנובת החלב. כמו כן הנהגנו לפני שנה איתור עתודות לפי חלב—

למנהלי מכוני התערובת ומגדלי הבקר!

אנו מייצרים ומושווקים מועתה תערובות מינרלים לבקר

המכילות:

- די.סי.פי., מלח מחצבים וחנקן חליף חלבון (N.P.N.) שאינו גורם לאמוניליסיס.
- כמו כן אנו מוסיפים את הויטמינים הדרושים בהתאם לבקשת הלקוח.

נועבדות שבח תלימוד, אזור התעשייה, טלפון 052/97566